

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 308/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. P. a Ing. F. P., obaja bytom T., zastúpených advokátkou JUDr. R. J., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 27 C 10/2008, Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 Cdo 41/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. a Ing. F. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2010 doručená a 28. júna 2010 doplnená sťažnosť M. P. a Ing. F. P., obaja bytom T. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 27 C 10/2008, Krajským súdom v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009 a Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 4 Cdo 41/2010. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 12. júna 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 27 C 10/2008-57 zo 17. februára 2009 bolo vyhovené žalobe spoločnosti M., s. r. o. (ďalej len „žalobkyňa“), proti sťažovateľom o zaplatenie sumy 5 914,99 € s prísl. Rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 165/2009-85, 5 Co 167/2009 z 1. júla 2009 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodili z ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, teda zo skutočnosti, že postupom krajského súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Krajskému súdu konkrétne vytýkali, že rozhodol bez nariadenia pojednávania a bez doplnenia dokazovania. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 41/2010 z 18. marca 2010 bolo dovolanie odmietnuté ako neprípustné, keďže najvyšší súd nezistil žiadnu procesnú vadu spočívajúcu v odňatí možnosti sťažovateľov konať pred súdom.

Podľa názoru sťažovateľov citovanými rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru. Najvyšší súd svojím uznesením fakticky potvrdil nezákonnosť postupu a rozhodnutia krajského súdu a napriek zjavným procesným pochybeniam a vytýkaným vadám konania pred krajským súdom sa celkom odmietol vecou zaoberať.

Sťažovatelia navrhujú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 27 C 10/2008, krajským súdom pod sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009 a najvyšším súdom pod sp. zn. 4 Cdo 41/2010 s tým, aby boli rozsudok okresného súdu zo 17. februára 2009, rozsudok krajského súdu z 1. júla 2009 a uznesenie najvyššieho súdu z 18. marca

2010 zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Napokon sa domáhajú aj náhrady trov konania.

Z rozsudku okresného súdu č. k. 27 C 10/2008-57 zo 17. februára 2009 vyplýva, že sťažovatelia boli zaviazaní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 5 914,99 € s úrokom z omeškania a trovami konania. Uplatnený nárok sa týkal nedoplatku kúpnej ceny podľa kúpnej zmluvy, ktorou sťažovatelia nadobudli od žalobkyne do bezpodielového spoluvlastníctva manželov byt.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 165/2009-85, 5 Co 167/2009 z 1. júla 2009 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 27 C 10/2008-57 zo 17. februára 2009. Odvolacie námietky sťažovateľov, podľa ktorých okresný súd nevykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, a z tohto dôvodu dospel k predčasným záverom, neuznal za dôvodné.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 41/2010 z 18. marca 2010 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľov proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009 z 1. júla 2009. Sťažovatelia podanie dovolania odôvodnili tým, že im postupom krajského súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku] a že všeobecné súdy vec nesprávne právne posúdili [§ 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku]. K procesnej vade podľa § 237 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, z ktorej vyvodzujú aj prípustnosť dovolania, došlo tým, že krajský súd vo svojom rozhodovacom postupe využil ustanovenie § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, čím sťažovateľom odobral možnosť, aby boli prekvalifikované právne názory okresného súdu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Okrem toho krajský súd rozhodol bez pojednávania a bez zisťovania skutkového stavu veci, pričom neboli akceptované návrhy na dokazovanie. Podľa sťažovateľov nevykonanie nimi navrhovaného dokazovania malo za následok nesprávne právne posúdenie veci. Vzhľadom na to, že krajský súd rozhodol potvrdzujúcim rozsudkom, prípustnosť dovolania možno vyvodiť iba z ustanovenia § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Najvyšší súd dospel k záveru, že ani jeden z dôvodov prípustnosti

dovolania podľa tohto ustanovenia nie je daný vrátane sťažovateľmi akcentovaného dôvodu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. K odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa sťažovateľov dôjsť najprv tým, že krajský súd im vo svojom rozhodovacom postupe využitím ustanovenia § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odobral možnosť, aby boli prekvalifikované právne názory okresného súdu. Podľa § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Výnimky z tohto pravidla sú vymenované v ustanovení § 212 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Zákaz reformationis in peius (zákaz zmeny k horšiemu), ktorý sa uplatňuje v občianskom súdnom konaní a ktorý možno vyvodit' z ustanovenia § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, spočíva v tom, že odvolací súd je rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorým bolo určitým spôsobom založené procesné postavenie účastníka konania, viazaný, a preto toto rozhodnutie nemôže zmeniť v neprospech účastníka, ktorý odvolanie podal, a v prospech účastníka, ktorý odvolanie nepodal. Tento zákaz je v širšom zmysle uplatnením dispozičnej zásady, na základe ktorej účastník určuje rozsah svojho záujmu o súdnu ochranu, pričom tento rozsah je súdom zásadne neprekročiteľný a platí i pre konanie na odvolacom súde. Rozsah preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu teda závisí od odvolacieho návrhu účastníka, predovšetkým čo do kvantity. Výnimkou z tejto viazanosti sú prípady uvedené v § 212 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku. Keďže v prerokováanej veci neboli dané okolnosti, za ktorých je prípustná výnimka zo zásady viazanosti súdu rozsahom a dôvodmi odvolania podaného účastníkom konania, krajský súd o odvolaní sťažovateľov rozhodol s použitím tejto zásady a rozhodnutie okresného súdu preskúmal v napadnutom rozsahu. Keďže krajský súd preskúmal všetky skutočnosti, ktorými sťažovatelia ako odvolatelia dôvodili, je námietka sťažovateľov o odňatí možnosti konať pred krajským súdom celkom neopodstatnená. Za neopodstatnenú treba považovať aj ďalšiu námietku sťažovateľov o odňatí možnosti konať pred súdom, podľa ktorej krajský súd vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania. Podľa ustanovenia § 214 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 15. októbra 2008, ak nejde o prípad, keď je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo o prípad, keď súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem, môže odvolací súd o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Keďže odvolanie sťažovateľov bolo podané 30. marca 2009 a nešlo ani

o žiaden z uvedených prípadov vrátane dôležitého verejného záujmu, možno uzavrieť, že krajský súd bol v tejto veci oprávnený rozhodnúť bez nariadenia ústneho pojednávania. V súvislosti s námietkou sťažovateľov, podľa ktorej neboli vykonané nimi navrhované dôkazy, treba uviesť, že súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhom účastníkov a nie je ani povinný všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Posúdenie dôkazných návrhov a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú vykonané, je vždy na úvahe súdu, a nie účastníka konania. Ak súd v priebehu konania všetky navrhované dôkazy nevykoná, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Pokiaľ ide o dôvod dovolania sťažovateľov spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, tento by bolo možné preskúmať len v prípade, že dovolanie je prípustné, keďže tento, ak by aj bol daný, sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania. Preto sa ním najvyšší súd viac nezaoberal. Uznesenie najvyššieho súdu bolo spolu so spisom vrátené okresnému súdu 22. apríla 2010.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 27 C 10/2008 a krajským súdom pod sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Rovnako proti rozsudku krajského súdu z niektorých dôvodov uvádzaných sťažovateľmi bolo možné podať dovolanie, o ktorom rozhodoval najvyšší súd. Aj táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu.

Odlíšná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 4 Cdo 41/2010. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd podrobne a vyčerpávajúco vysporiadal s námietkami uvedenými v dovolaní podanom sťažovateľmi. Jeho závery sú presvedčivé a v plnom rozsahu zodpovedajú ustálenej praxi najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd preto nevidí žiaden dôvod, aby do týchto záverov zasiahol. Treba tiež poznamenať, že sťažovatelia v podanej sťažnosti so závermi najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania vlastne nijako konkrétne nepolemizujú, pretože iba trvajú na tom, že v konečnom dôsledku mali byť v spore úspešní.

Napokon ústavný súd konštatuje, že podstatou nespokojnosti sťažovateľov je ich presvedčenie o tom, že výsledok súdneho konania vedeného všeobecnými súdmi nebol z ich pohľadu priaznivý. Podľa názoru sťažovateľov všeobecné súdy jednak nedostatočne zistili skutkový stav, ale aj nesprávne vec posúdili po právnej stránke. Z týchto pohľadov by

mohol najvyšší súd vec preskúmať iba na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2010